

Sygn. akt IC 624/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2012 roku

Sąd Rejonowy w Głogowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Dorota Onufrowicz-Miara

Protokolant: Hanna Lipecka

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2012 roku w Głogowie sprawy

z powództwa

H. C. i W. C.

przeciwko (...) S.A. w K.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w K. solidarnie na rzecz powodów H. C. i W. C. kwotę 3.280,00 złotych (trzy tysiące dwieście osiemdziesiąt złotych 00/100 zł) z odsetkami ustawowymi od dnia 15 listopada 2011 roku do dnia zapłaty,

II. oddala dalej idące powództwo,

III. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w K. solidarnie na rzecz powodów H. C. i W. C. kwotę 160,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

IV. nakazuje stronie pozwanej (...) S.A. w K. aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Głogowie) kwotę 451,00 złotych tytułem brakującej części wydatków na opinię biegłej i odstępuje od obciążania kosztami w tym zakresie powodów H. C. i W. C..

Sędzia:

Sygn. akt IC 624/11

UZASADNIENIE

Powodowie H. i W. małżonkowie C., w pozwie skierowanym przeciwko (...) S.A. w K., domagali się zasądzenia na ich rzecz kwoty 10.860 złotych, za okres od dnia 15 listopada 2001 do dnia 14 listopada 2011, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (pozew oraz k – 48).

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, że linia kablowa SN 20kV L-814 została wybudowana w 1980 roku, w ramach elektryfikacji osiedla (...) w G. i do tej pory jest eksploatowana przez stronę pozwaną. Powodowie zarzucili, że eksploatowanie takich urządzeń bez zgody właściciela stanowi naruszenie prawa własności i wskazali, że naruszenie ma charakter trwały i sprawia, że właściciel nie ma możliwości korzystania w pełni z przysługujących mu praw do nieruchomości. Powodowie podnieśli, że domagają się kwoty 5.430 złotych za bezumowne korzystanie z działki oraz kwoty 5.430 złotych za czynsz z tytułu ustanowienia służebności przesyłu. Wskazali, że do wyliczeń przyjęli długość odcinka linii kablowej jaki przebiega przez nieruchomość – 18,1 m - na podstawie mapy geodezyjnej, szerokość strefy ograniczonego użytkowania 1,5 m od osi kablowej w obie strony na podstawie pisma Zakładu (...) z dnia 22 kwietnia

1998 roku, powierzchnię strefy ograniczonego użytkowania 54,3 m², wartość gruntu obecnie w wysokości 200 zł za m², kwotę czynszu dzierżawnego w wysokości 10% wartości gruntu, średnią wartość gruntu z ostatnich 10 lat w wysokości 100 zł za m² oraz współczynnik korzystania z gruntu przez właściciela i przedsiębiorstwo energetyczne na 0,5 jako racjonalną wielkość związaną z rodzajem urządzenia technicznego, jego usytuowaniem na działce i możliwością prac konserwacyjno - remontowych wykonywanych przez właściciela linii kablowej oraz ograniczeniami jakie mieli i mają właściciele działki w jej gospodarowaniu.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A. w K. wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska strona pozwana przyznała, że przez nieruchomości powodów przebiega kablowa podziemna linia elektroenergetyczna średniego napięcia L-814 jak również, że urządzenie to jest utrzymywane bez tytułu prawnego do nieruchomości. Strona pozwana podniosła równocześnie, że wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości jest zawyżone i zarzuciła, że wysokość tego wynagrodzenia powinni udowodnić powodowie. Zarzuciła ponadto, że nieruchomość powodów nigdy nie była i nie jest obciążona służebnością przesyłu, w związku z czym brak podstaw do domagania się wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości w ramach takiej służebności (k – 17-18).

Postanowieniem z dnia 13 marca 2012 roku Sąd Rejonowy w Głogowie wyłączył do odrębnego rozpoznania i rozstrzygnięcia roszczenie H. C. i W. C. skierowane przeciwko (...) S.A. w K. o ustanowienie służebności przesyłu i wynagrodzenie za ustanowienie takiej służebności (k - 46).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość stanowiąca działkę ewidencyjną numer (...) położoną w miejscowości G., przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Głogowie prowadzi księgę wieczystą numer (...), od 14 stycznia 1997 roku stanowi własność H. i W. C., na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej. Jest ona przeznaczona pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne – usługi i zabudowana budynkiem mieszkalnym jednorodzinny. Przez nieruchomość tą przebiega podziemna linia kablowa SN L-814, o długości 26 m, stanowiąca własność (...) S.A. w K.. Powierzchnia strefy bezumownego korzystania przez (...) S.A. w K. z opisanej wyżej działki gruntu, na skutek eksploatacji wskazanej linii kablowej, jest równa powierzchni pasa technologicznego i posiada szerokość po 1m z każdej strony oraz długość 26m.

Dowód: - opinia główna pisemna biegłej k 106-107,

- kopia odpisu księgi wieczystej k – 7-9.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną numer (...), położoną w miejscowości G., przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Głogowie prowadzi księgę wieczystą numer (...), w okresie od 15 listopada 2001 roku do 14 listopada 2001 roku, w związku z eksploatacją sieci dystrybucyjnej w postaci podziemnej linii SN L – 814 wynosi 3.280 złotych.

Dowód: - opinia główna biegłej – k – 103,

- opinia ustna uzupełniająca biegłej – k – 151-151 verte,

- opinie pisemne uzupełniające biegłej – k – 148-150 i k – 154-155.

Sąd zważył, co następuje:

Żądanie powodów zasługuje co do zasady na uwzględnienie. Częściowa niezasadność powództwa dotyczy wysokości należnego powodom odszkodowania.

Poza sporem w sprawie pozostawało, że przez działkę gruntu stanowiącą własność powodów przebiega linia kablowa stanowiąca własność strony pozwanej, jak również to, że strona pozwana w zakresie koniecznym do korzystania z przedmiotowej linii, korzysta bezumownie z nieruchomości powodów. Sporna pozostawała natomiast wysokość odszkodowania za bezumowne korzystanie z tej nieruchomości przez stronę pozwaną. Okoliczność powyższą Sąd

ustalił w oparciu o opinię główną, jak również opinie uzupełniające biegłej E. M.. Zdaniem Sądu opinie te zostały wydane na podstawie całokształtu materiału dowodowego sprawy, zgodnie ze zleceniem sądu i przy uwzględnieniu wszystkich zarzutów podnoszonych przez strony w toku tego postępowania. W ustnej i pisemnych opiniach uzupełniających biegła w sposób wyczerpujący odpowiedziała na wątpliwości strony pozwanej co do wysokości ustalonego odszkodowania, uwzględniając w zasadniczej części merytoryczne zarzuty strony pozwanej do opinii głównej. Zdaniem sądu opinie uzupełniające biegłej w sposób ostateczny usunęły wątpliwości co do przyjętych przez biegłą przy sporządzeniu opinii kryteriów i ostatecznie wyliczonej przez biegłą wysokości odszkodowania.

Zgodnie z art. 352 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności jest posiadaczem służebności, zaś do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu. Nie ulega wątpliwości, że strona pozwana korzysta z działki numer (...) w zakresie odpowiadającym treści służebności, ograniczając uprawnienia właściciela nieruchomości w korzystaniu z niej. Nie budzi też wątpliwości, że właścicielowi przysługuje roszczenie o odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości przeciwko posiadaczowi służebności w złej wierze, (por. uchwała SN z dnia 17.06.2005r. sygn. akt III CZP 29/05). Zgodnie z przyjętym orzecznictwem Sądu Najwyższego, osoba która nabyła własność bez zachowania wymaganej przepisami prawa formy jest posiadaczem w złej wierze, a zgodnie z art. 245 § 1 k.c. do ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego stosuje się odpowiednie przepisy o przeniesieniu własności. Nie można więc przyjąć, że strona pozwana jest posiadaczem w dobrej wierze. Dlatego właśnie, na podstawie art. 225 k.c. w związku z art. 224 § 2 k.c. strona pozwana miała obowiązek zapłacić na rzecz powodów wynagrodzenie za korzystanie z cudzej rzeczy, w granicach określonych przepisami regulującymi zakres i przedmiot służebności gruntowej. Roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy przysługujące właścicielowi wobec posiadacza należy do roszczeń uzupełniających roszczenie windykacyjne, dlatego też roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy uwarunkowane jest ziszczeniem się przesłanek uzasadniających roszczenie windykacyjne. Stąd roszczenie o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy może przysługiwać właścicielowi tylko wobec takiego posiadacza, który w danym okresie bez podstawy prawnej faktycznie władał rzeczą. Poza sporem w sprawie pozostaje, że strona pozwana w okresie objętym żądaniem pozwu władała przedmiotową nieruchomością, zajmując część tej nieruchomości bez tytułu prawnego. Ponadto zła wiara strony pozwanej przy korzystaniu z nieruchomości uzasadnia jej odpowiedzialność za okres sprzed wytoczenia powództwa. Roszczenie o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości pełni podobną funkcję do realizowanej przez roszczenia o naprawienie szkody i roszczenia o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia, jednakże odmienne przesłanki uzasadniają jego uwzględnienie. Dlatego też zarówno powstanie roszczenia o tego rodzaju wynagrodzenie, jak też wysokość wynagrodzenia, nie zależą od tego czy właściciel w rzeczywistości poniósł jakiś uszczerbek, a posiadacz uzyskał jakąś korzyść. O wysokości należnego właścicielowi wynagrodzenia decydują stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy i czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia. Według utrwalonego orzecznictwa wynagrodzenie za korzystanie z nieruchomości ma wyrażać się kwotą jaką posiadacz w normalnym toku spraw musiały zapłacić właścicielowi, gdyby jego posiadanie opierało się na prawie. Miarą takiego wynagrodzenia są przede wszystkim stawki przeciętnego czynszu dzierżawnego. Zdaniem Sądu zakres korzystania z nieruchomości powodów przez stronę pozwaną odpowiada uprawnieniom dzierżawcy. Dlatego właśnie takie kryterium ustalenia należnego powodom wynagrodzenia Sąd uznał za najbardziej właściwe. Określając wysokość tego wynagrodzenia Sąd miał na uwadze wytyczne przedstawione w uchwale SN z dnia 17 czerwca 2005 roku wskazujące, że wynagrodzenie to powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji posiadacza w treść prawa własności powoda, z uwzględnieniem wartości nieruchomości i przy ocenie spodziewanych korzyści wynikających z uszczuplenia prawa własności.

Odnośnie wysokości odszkodowania Sąd, jak wskazano wyżej uznał za prawidłowe wyliczenia dokonane przez biegłą E. M.. Biegła uwzględniła zarzuty strony pozwanej zawarte w punkcie 2 i 4 pisma z dnia 9.11.2012 (k – 136), korygując dokonane wyliczenia w dwóch kolejnych opiniach uzupełniających (k – 148-150 i k – 154-155). Sąd uznał za uzasadnione argumenty biegłej co do nie uwzględnienia pozostałych wskazanych w powyższym piśmie zarzutów. Biegła bowiem w sposób jasny, logiczny i fachowy wyjaśniła zarówno kwestię zakresu transakcji przyjętych do wyliczeń, przyjętej przez nią stopy kapitalizacji, jak i zasadność zastosowania w opinii wskaźnika waloryzacyjnego cen towarów i usług konsumpcyjnych. Podkreślić przy tym należy, że pełnomocnik strony pozwanej, pomimo zgłoszenia

zarzutów do opinii głównej i wniosku o opinię uzupełniającą, nie stawił się na termin rozprawy wyznaczony celem złożenia przez biegłą ustnej opinii uzupełniającej.

Z tych przyczyn Sąd uwzględnił w całości ostateczne wnioski opinii biegłej, po ich skorygowaniu w opiniach uzupełniających, zasądzając na rzecz powodów kwotę 3.280 złotych. Powodowie są właścicielami nieruchomości której dotyczy odszkodowanie za bezumowne korzystanie z nieruchomości w ramach wspólności majątkowej małżeńskiej, która ma charakter bez udziałowy, w związku z czym należność została zasądzona solidarnie na ich rzecz.

Wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości nie posiada oznaczonego terminu płatności dlatego, zgodnie z art. 455 k.c. powinno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Ponieważ strona pozwana była wzywana do zapłaty przed wytoczeniem powództwa, żądanie zasądzenia odsetek od dnia wniesienia pozwu było uzasadnione i Sąd uwzględnił je w całości.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Powodowie wygrali proces w 60,41%, w związku z czym w 39,59 % proces przegrali. Dlatego Sąd, na podstawie art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielił obowiązek zwrotu kosztów procesu. Koszty procesu powodów w niniejszej sprawie stanowiła opłata od pozwu w wysokości 272 złotych- gdyż wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie wynosiła 5.430 złotych - i zaliczka na poczet opinii w łącznej kwocie 800 złotych – łącznie 1.072 złote. Koszty procesu strony pozwanej w niniejszej sprawie stanowiło wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatami skarbowymi od pełnomocnictwa w łącznej kwocie 1.234 złotych. Dlatego, przy uwzględnieniu procentu w jakim każda ze stron sprawę wygrała, strona pozwana powinna była zwrócić solidarnie powodom kwotę 160 złotych, jako kwotę 647,60 złotych (60,41% z kwoty 1.072 zł) pomniejszoną o należną jej części kosztów procesu w kwocie 488,54 zł (39,59% z kwoty 1.234 zł).

Łączny koszt opinii wydanych w sprawie wynosił 1.545,44 złotych, z zaliczek zaś wypłacono kwotę 800 złotych. W związku z tym do uiszczenia pozostała kwota 745,44 złotych, którą co do zasady obie strony powinny były zwrócić w procentach w jakich powództwo przegrały. Dlatego też Sąd nakazał stronie pozwanej zwrot kwoty 451 złotych w zaokrągleniu, jako 60,41% z kwoty 745,44 zł. Jednocześnie Sąd wziął pod uwagę charakter niniejszej sprawy w której powodowie domagali się odszkodowania za naruszenie przez stronę pozwaną ich prawa własności, które co do zasady było usprawiedliwione od początku. Sąd uwzględnił również okoliczność, że powodowie właściwie przygotowali się do niniejszego procesu, korzystając z opinii rzeczoznawcy przed określeniem wartości żadanego w niniejszej sprawie odszkodowania, w związku z czym nie można uznać by różnica w odszkodowaniu żadanym przez powodów, a zasądzonym na ich rzecz wynikała z nieuzasadnionego, wygórowanego określenia ich żądań. Mając na względzie powyższe okoliczności, kierując się zasadą słuszości, na podstawie art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd odstąpił od obciążania powodów pozostałą przypadającą od nich do zwrotu częścią wynagrodzenia za opinię biegłej.

Sędzia: